

NOWINY ZAMOJSKIE

PISMO TYGODNIOWE,

poświęcone zagadnieniom politycznym, sprawom społecznym i literackim oraz życiu miejscowemu.

№ 2. (9)

Zamość, 27 Stycznia 1918 r.

R. II.

T R E Ś Ć:

3 Rady Miejskiej. — Ze stowarzyszeń. — Kronika
— 3 Polski. — Przegląd polityczny. — Głoszenia.

OD REDAKCJI.

Z powodu nieprzewidywanych trudności: z miejscowymi drukarniami, cenami papieru i t. p. numer niniejszy wydajemy zmniejszony, ograniczając się na podaniu najważniejszych sprawozdań z instytucji miejskich i ogólnych wiadomości.

Z RADY MIEJSKIEJ.

Dnia 15 Stycznia odbyło się nadzwyczajne zebranie Rady miejskiej. Porządek dzienny zawierał:

- 1) odczytanie protokołu z poprzedniego zebrania,
- 2) podatek mięsny,
- 3) milicja,
- 4) wnioski magistratu.

Pierwszy punkt przyjęto z małymi poprawkami pp. Gelibtera i Kornobisa, których wolne wnioski przepuszczone zostały w protokół.

Z kolei wysłuchano sprawozdania z obrad sekcji administracyjnej, odbytych w d. 10 i 14 Stycznia, na których rozpatrzono skargę rzeźników na obłożenie konsumcyjnym 10 halerzowym podatkiem od każdego funta mięsa na rzecz miasta, a zamiast czego referent aprowiz. przy Komendzie powiatowej proponował nałożenie podatku 10 koron od każdej sztuki bitej. Sekcja

adm. uważając: że podatek ten uchwalony został 8 Marca 1917 r., a uchwała Rady miejskiej zatwierdzona przez Gen. Gub. 10 paźdz. 1917 r.; że opierając się na powyższym miasto dochód z tego podatku wydzierzało, zawarło kontrakt, pobrało kaucję; że podobne zmiany byłyby sprzeczne z pojęciami o samorządzie miast; sekcja proponuje bezwzględne odrzucenie tak skargi, jak i proponowanej zmiany.

W dyskusji, jaka się wyłoniła nad powyższym wnioskiem sekcji adm., zabierali głos pp. Kornobis, Jaśkiwicz, Gawroński, Porębski, po czym jednogłośnie uchwalono wniesienie do protokołu, że Rada miejska, nie tylko zgadza się i akceptuje wniosek sekcji adm., ale jednocześnie uchwała złożenie mandatów na wypadek, gdyby jakiegokolwiek zmiany w powyższym projekcie miały być zastosowane ze strony władz. O powyższym stanowisku Rady miejskiej upoważniono prezydium w razie potrzeby uwiadomić Komendanta powiatu.

Drugi wniosek sekcji adm. w sprawie milicji był następujący: a) utworzenie milicji jest niezbędne; b) naczelnikiem jej może być tylko osoba wybrana i podległa zarządowi miasta; c) składać się ma z naczelnika i 12 milicjantów; d) budżet jej utrzymania określa się: pensja naczelnika 6000 koron, pensja 12 milicjantów po 2400 koron 28800 koron, mieszkania 7000 koron, nieprzewidziane 3000 kor., razem 44800 kor. Jednorazowo na umundurowanie 8000 kor. i na uzbrojenie 3000 kor., razem 11000 koron.

Poważne te sumy

zastanowiły radnych, czy wogóle nie wstrzymać się z tworzeniem miejskiej policji? po wyczerpujących debatach i wyjaśnieniach całego szeregu mówców przyjęto jednogłośnie projekt

utworzenie milicji w ramach zaproponowanych przez sekcję administ.

Następnie przyjęto do wiadomości komunikat ministra spraw wewnętrznych o kursach dla urzędników komunalnych w Warszawie; w sprawie tej zadecydowano zrobić ogłoszenie, a przyznane stypendjum wstrzymać do czasu wynalezienia kandydata.

W sprawie dodatku drożyznianego dla nauczycieli postanowiono przedłużyć prowizorycznie aż do uchwalenia budżetu na 1918 rok.

Wreszcie zadecydowano odnowić i umeblować salę na pierwszym piętrze po ustąpieniu z niej policji austriackiej.

Na tem obrady zakończono.

ZE STOWARZYSZEŃ.

Plenarne zebranie Rady Powiatowej Zamojskiej w dniu 13 Stycznia było stosunkowo bardzo nieliczne z powodu zasp śnieżnych.

Porządek dzienny nie został też wyczerpany, gdyż głównie zajęto się rozważaniem reorganizacji Rady powiatowej, czy jak chcieli niektórzy, zlikwidowaniem zupełnem. Cały szereg mówców, tak na poprzednich, jak i na ostatnim zebraniu, w tym sensie wypowiedział się. Jeśli nawet z chwilą powstania Sejmiku powiatowego nazwa „Rada Powiatowa” i statut jej jest nieodpowiednią, to należy ją zmienić co do formy, ale w każdym razie utrzymać instytucję samą w roli informacyjno-doradczej, co jest bezwzględnie potrzebnem.

W konkluzji uznano zebranie jako przejściowe, odkładając do następnego terminu w d. 3. Lutym o godz. 11-ej, aby w liczniejszym już gronie zdecydować zasadniczo o losach tej instytucji.

W podobnie przejściowym stadium jest Zamojski Komitet Ratunkowy, losy którego wąż się obecnie: zlikwidować go odrazu, czy też dopiero po pewnym czasie, a? Sejmik powiatowy przejawia swą żywotność.—Za rozwiązaniem przemawia i to, że główny dział Komitetu Ratunkowego: aprowizacja miast Zamościa i Szczepieszyna ma przejść w ręce Rad miejskich, o co miasto Zamość dosyć energicznie wystąpiło.

Wydział Wykonawczy Sejmiku powiatowego odbył w tym tygodniu posiedzenie

Zebranie ogólne „Ligi Kobiet” dnia 20 bm, jak zwykle od dłuższego czasu mało liczne, nie załatwiło tych wszystkich kwestji, jakie się nastroczają nieodzownie; z tego powodu nie wybrano nowego zarządu, jak to było proponowane, jedynie celem ożywienia działalności postanowiono urządzić w niedzielę i święta odczyty i pogadanki od 4 do 5 po poł.

O „Wydziale Narodowym” nie więcej powiedzieć nie możemy nadto, że na najbliższą przyszłość zapowiedziane mamy zebranie ogólne, czego już od kilku miesięcy niestety nie było.

W Tow. „Piechur” zimowy zastój trwa, jedynie „Macierz Szkolna” i „Stowarzyszenie nauczycielskie” przejawiają żywą działalność, o czem podajemy bliższe wiadomości w „kronice”.

K r o n i k a.

— Rocznicą Powstania Styczniowego w Zamościuznaczona była odczytem prof. Pieszki w „Domu Ludowym” 20 b.m. Na więcej Zamość zdobyć się nie chciał, bo nawet nie widzieliśmy w Kościele dziatwy szkolnej.—A jednak jeszcze nie pora dla nas rocznice narodowe usuwać do archiwum.

— Oddział Zamojski S. N. P. odbył zebranie 20. Stycznia b. r. Prof. gimnazjów lwowskich, a następnie w Królestwie, E. Zwilling—Łoziński, wygłosił zajmujący odczyt p. t. „Idea „Barda polskiego” Adama Czartoryskiego na tle epoki” Po odczycie rozwinęła się dyskusja na temat różnic, zachodzących między romantyzmem niemieckim, a polskim. Na tymże zebraniu mówił prof. Pieszko o „Książnicy polskiej” we Lwowie, która ma na celu wydawanie wzorowych podręczników dla szkół średnich i popierana już jest bardzo gorliwie przez nauczycielstwo polskie w Lublinie. Jednogłośnie uchwalono uprosić prof. Pieszke, by jako delegat miejscowy „Książnicy polskiej” zajął się tą sprawą w najbliższej przyszłości.

— Zjazd kółek rolniczych zapowiedziany jest w Warszawie na dnie 29 i 30 b. m. Dla delegatów ułatwienia paszportowe przeprowadza Tow. Rolnicze w Lublinie Szpitalna 16.

Zjazd w Zamościu projektowany jest w połowie lutego.

Na wykłady urządzane staraniem kółek rolniczych w Zamościu uczęszcza 19 słuchaczy; na kursa dla analfabetów w „Domu Ludowym” 72 osoby, przy czem liczba ich ciągle wzrasta.

— Nowa kolej z Lublina do Bychawy, zaprojektowana przez grono osób dobrej woli, niewątpliwie przyjdzie do skutku. Gotowe plany zostały odesłane do władz dla zatwierdzenia, którego można spodziewać się wkrótce. Odda ta droga żelazna wielkie usługi ludnej okolicy.

— Reorganizacja Krajowej Rady Gospodarczej ma być przeprowadzoną w najbliższym czasie. K. R. G. zostanie powiększoną o 8 członków t. j. o 4 przedstawicieli włościaństwa i 4 reprezentantów związków robotniczych. Kandydatów na te 8 miejsc mają przedstawić Sejmiki, po uprzednim porozumieniu się z interesowanymi sferami włościaństwa i stowarzyszeń zawodowych w centrach przemysłowych.

Interesującym jest sprawozdanie z działalności Centrali Rolniczej (nie Zbożowej), która, ma na składach przeszło 70 wagonów rozmaitych zbóż motalkowych, gryki, bobu, prosa, peluszeki i t. p. Wydała ona już kilkadziesiąt wagonów tych zbóż dla wojska a conto.

Na posiedzeniu Krajowej Rady Gosp. zainteresował prezydent Nowicki, dlaczego Centrala Rolnicza nie wydaje tych zapasów także i dla ludności cywilnej.

Otrzymał na to odpowiedź, że zaledwie dwa powiaty się zwróciły do niej po to zboże i otrzymały tego pewną ilość.

— „Ziemianin” w Zamościu rozpoczął skup trzody chlewnej dla użytku władz okupacyjnych.

Wysokie ceny tłuszczów idą jeszcze bardziej w górę. Mamy u siebie próbkę masła „śmietankowego” na wpół z sernikiem z Dóh* po K. 12 1/2 za funcik—tylko!

— Na dochód koła Macierzy Szkolnej w Zamościu dnia 26 Stycznia o godz. 8 wiecz. w sali „Oaza” odbędzie się „Wieczornica”. Bilety w cenie K. 4 dla pań i K. 6 dla panów nabywać można u członków komitetu zabawy.—Na 3 Lutego mamy zapowiedziane przedstawienie amatorskie na dochód „Macierzy”. Dnia 7. Lutego projektowana jest zabawa „bibulkowa” na dochód internatu szkolnego.

C. i k. Biuro Prasowe donosi:

Wobec panującej zimy, oraz ze względu na znaczne już zużycie odzieży i trudności nabycia materiałów, zarządziło Jeneralne Gubernatorstwo, aby organizacjom włościańskim c. i k. obszaru okupacyjnego wydano 2000 arszynów towarów bławatnych z przeznaczeniem rozsprzedania tychże po kosztach własnych Jeneralnego Gubernatorstwa potrzebującej ludności kraju.

Z P O L S K I.

— Ustawa poborowa. Z Warszawy donoszą: Ustawa poborowa do Wojska Polskiego, opracowana przy współudziale generała Rozwadowskiego, na żądanie ministra sprawiedliwości Bukowieckiego będzie wzięta pod obrady rządu dopiero wówczas, gdy nastąpi jej uzupełnienie w formie uzasadnienia każdego paragrafu z osobna.

— Likwidacja sądów niemieckich w Warszawie. „Kurjer Warszawski” donosi: Z dniem 1 stycznia ulega likwidacji cesarsko-niemiecki sąd okręgowy I. w Warszawie (karny), który funkcjonował w liczbie dziewięciu wydziałów. Zamiast sądu tego utworzony będzie jeden tylko wydział karny przy cesarsko-niemieckim sądzie okręgowym II. (cywilnym).

— Uwolnienie 5000 żołnierzy polskich. Jak

się korespondent „Il. Kur. Codz.” dowiaduje, ma być wypuszczonym na wolność około 5000 polskich jeńców z obozów w Csot, Pacsya i Plan.

— Królewscy we Lwowie. Jak pisze „Kurjer Lwowski”: przed południem przeprowadzono przez Lwów oddział Królewskich, służących w armii rosyjskiej, którzy w liczbie około 500 przeszli przez linię bojową z zamiarem przedostania się do kraju. Zbiegów przyjęła komenda armii pruskiej, która umieściła ich na razie w koszarach we Lwowie.

— Straż przy mostach kolejowych. General-gubernatorstwo lubelskie zwróciło się do zarządów miast w austriackiej okupacji Królestwa z poleceniem natychmiastowego objęcia pod swoją pieczę dróg publicznych, linii kolejowych, mostów etc. w swoim rejonie.

Przygotowania do wyborów do Rady Stanu już się rozpoczęły. Pracami przygotowawczymi zajmuje się ministerjum spraw wewnętrznych, które również zorganizuje same wybory.

Obecnie opracowywana jest instrukcja wyborcza i ustalana lista komisarzy wyborczych, którzy jako przedstawiciele ministerjum przeprowadzą wybory. Projekt instrukcji wyborczej będzie zatwierdzony przez radę ministrów.

Prace przygotowawcze do wyborów członków Rady Stanu ześrodkowane są w rękach ministra spraw wewnętrznych.

W liczbie członków mianowanych mają być przedstawiciele wszystkich kierunków politycznych kraju; pewną liczbę miejsc przeznaczono dla lewicy.

W sferach miarodajnych zapewniają, że zwołanie Rady Stanu nastąpi w drugiej połowie lutego.

— Banknoty „Ober—Öst”. Obieg banknotów „Ober—Öst” wynosił według „Kownoer Ztg” w dniu 30 listopada 139,038,382 rb. z czego 123,195,600 rb. przypadało na większe banknoty (po 100, 25, i 10 rb.) zaś reszta na banknoty drobne jednorublowe i 20 kopiejkowe.

— Liczba emigrantów polskich w Rosji wynosi wedle obliczeń, zbliżonych tylko do cyfr prawdziwych przeszło 2 miliony. Z tych tylko 800.000 jest rejestrowanych, służących w wojsku rosyjskiem oblicza się na 500.000, a co najmniej milion jeszcze jest takich, którzy nie są objęci statystyką urzędową.

— Rada powiatowa samorządnie zorganizowana przez ludność w Łukowie wywołała zainteresowanie ministerjum spraw wewnętrznych, które przez specjalnych delegatów zapoznało się z działalnością Rady.

BEZROBOCIE W WARSZAWIE.

Pomimo, iż „ojcowie miasta” radzą nad załogowaniem zatargu, bezrobocie pracowników miejskich trwa w dalszym ciągu, a większość, głównie robotnicy, od pracy się powstrzymuje.

Nadto, prócz takich naprzykład stróż miejskich i taboru, trwa w bezrobociu straż ogniowa, w której strażaków zastępują legionści i skauci.

Wczoraj delegaci z zewnątrz usiłowali zapobiedz uruchomieniu tramwajów.

W sobotę nie pracowały drukarnie. Zawiesili też pracę kelnerzy niektórych cukierni i restauracji.

W teatrze Rozmaitości artyści sami ustawiali dekoracje.

Przegląd polityczny.

Rokowania pokojowe w Brześciu Litewskim nie idą tak, jakby pragnęła znękana 4-letnią wojną ludność. Wprawdzie nie doszło do zupełnego zerwania, wbrew pantoflowym wieściom, ale z chwilą wyjazdu do Petersburga p. Trockiego, a do Wiednia Hr. Czernina, pertraktacje nie posuną się wiele naprzód. Stoją temu na przeszkodzie rosnące apetyty aneksjonistyczne delegatów niemieckich, pod pokrywką konieczności wojennych, czemu znowu opierają się delegaci rosyjscy. Kto ustąpi? Sprzymierzeńców rosyjscy delegaci mogą znaleźć w masach ludowych, które coraz wyraźniej objawiają swoją wolę, że wojny dalszej, oraz zaborów nie chcą. Na tym tie powstał cały szereg rozruchów w monarchji Austro-węgierskiej, a jednocześnie w Warszawie. Jesteśmy spokojni o przebieg ich we Wiedniu, czy Budapeszcie, gdyż pojęcia rządu są blizkie żądań ludu; gorzej jednak przedstawia się sprawa w Warszawie, gdzie Niemcy chcą zdusić strajk na wszelki sposób. To może przeciągnąć strunę dla mas, na które nie mają żadnego dotąd wpływu nowo-kreowami regenci, czy ministrowie.

Dotychczas strajk w Warszawie ogarnął: służbę szpitalną, zamiataczy ulic, teatry, wodociągi, służbę magistratu, bazarów kartofilanych i t. p.

Powrót regentów nie przyniósł Warszawie nic pozytywnego w postaci rozwiązania jakiegokolwiek zasadniczej kwestji, czy to zniesienia okupacji, czy udziału w rokowaniach pokojowych w Brześciu. Po dawnemu kończy się na przeróbkach projektów do przedstawienia komu należy i dalszej zwłoce. To zaspokoić nie może.

Na frontach bojowych zastój. Jest to zapewne gorączkowa cisza przed burzą, przed ostateczną rozprawą, jakiej spodziewają się w najbliższych miesiącach wiosennych.

W Rosji wyczuwać się daje jakby przesilenie.

Gorączkowy nastrój ustępuje miejsca spokojniejszemu przygotowaniu do konstytuancy, której zadaniem będzie określić formy ustroju wewnętrznego i likwidować wojnę. Wątpić jednak trzeba, czy rola ta powierzona będzie obecnym przedstawicielom rządu, tak zwanym bolszewikom.

Ogłoszenia.

R A D A M I E J S K A M I A S T A Z A M O Ś C I A

podaje do wiadomości, że staraniem Ministerjum Spraw Wewnętrznych odbędą się

„KURSY DLA URZĘDNIKÓW KOMUNALNYCH”

przy Szkole Handlowej im. A. Zielińskiego w Warszawie.

Kursy trwać będą od 11 lutego do 11 maja z 10 dniową przerwą na święta Wielkanocne.

Kandydaci winni posiadać 6-cio klasowe wykształcenie i pewną praktykę; wiek od 21 do 40 lat.

Kursa urzędza na swój koszt Minister. Spraw Wewnętrznych. Jedynie po wykładach za przystąpienie do egzaminu każdy uczestnik kursu płaci 25 mark.

Kandydaci przyjmowani będą tylko na polecenie rad miejskich lub sejmików.

Przypuszczalne koszty utrzymania w Warszawie wyniosą około 1000 mark. Ministerstwo zapewnia pomoc urzędzeniem wspólnych burs.

Zapisy trwają do 9 lutego; przyjęte będzie 100 osób.

Bliższych informacji udziela Magistrat miasta Zamościa.

POKÓJ UMEBLOWANY

przy rodzinie do wynajęcia.

Wiadomość w redakcji.

Pranumerata „Nowin Zamojskich” wynosi 18 kor. rocznie, 9 kor. półrocznie, 4.50 kwartalnie, pojedynczy egzemplarz 40 hal. Z przesyłką pocztową 20 kor. rocznie, 10 kor. półrocznie, 5 kor. kwartalnie.

CENY OGŁOSZEŃ cała kolumna 80 koron, $\frac{1}{2}$ kolumny 45 koron, $\frac{1}{4}$ kolumny 25 koron, $\frac{1}{8}$ kolumny 15 koron, $\frac{1}{16}$ kolumny 8 koron. Drobne ogłoszenia 14 halerzy za wyraz.

Adres redakcji i administracji Zamość, Rynek 18

Redaktor: *Józef Lesiewski.*

Wydawnictwo Zamojskiej Spółki Wydawniczej.